
Trosolwg

Mae'r safon hon yn ymwneud â pharatoi a gosod cladin a deunyddiau toi addurniadol wedi'u gwneud o blwm a metel sy'n cael eu cynnal yn llawn, dehongli gwybodaeth, mabwysiadu arferion gwaith diogel, iach ac amgylcheddol gyfrifol, dewis a defnyddio deunyddiau, cydrannau, offer a chyfarpar, yn unol â gofynion y sefydliad sy'n cyfateb i'r gofynion statudol a deddfwriaethol presennol neu'n rhagori arnynt

Mae'r safon hon ar gyfer pobl sy'n gweithio ym maes galwedigaethol sgiliau treftadaeth a gall gweithwyr, goruchwylwyr a rheolwyr ei defnyddio

Paratoi a gosod cladin a deunyddiau toi addurniadol wedi'u gwneud o blwm a metel caled sy'n cael eu cynnal yn llawn

Meini prawf perfformiad

Rhaid i chi allu:

Dehongli gwybodaeth**

P1 dehongli'r wybodaeth am y gwaith a'r adnoddau fel sy'n berthnasol i leoliad daearyddol a'r amodau hinsawdd i gadarnhau ei bod yn berthnasol ar gyfer y canlynol:

- lluniadau
- manylebau
- rhestrau
- datganiadau dull
- asesiadau risg
- gwybodaeth gweithgynhyrchwyr a chyflenwyr
- cyfarwyddiadau llafar, ysgrifenedig neu electronig
- rheoliadau, deddfwriaeth, canllawiau swyddogol a thrwyddedau cyfredol

Arferion gwaith diogel**

P2 cydymffurfio â'r ddeddfwriaeth gyfredol berthnasol a chanllawiau swyddogol i wneud y gwaith a chynnal arferion gwaith diogel ac iach am y canlynol:

- dulliau gweithio
- defnyddio cyfarpar diogelu personol priodol yn ddiogel
- defnyddio cyfarpar mynediad neu godi yn ddiogel
- defnyddio, storio a thrin deunyddiau, offer a chyfarpar yn ddiogel
- defnyddio cyfarpar rheoli iechyd a diogelwch yn ddiogel
- risgiau penodol i iechyd a diogelwch galwedigaethol gan gynnwys ymwybyddiaeth o iechyd meddwl
- risgiau penodol sy'n gysylltiedig â deunyddiau peryglus neu rai sy'n cynnwys asbestos
- risgiau penodol sy'n gysylltiedig â gwres, gronynnau, nwy a thrydan sy'n gysylltiedig â phrosesau, cyfarpar a deunyddiau

Dewis adnoddau**

P3 dewis faint o adnoddau sydd eu hangen ac ansawdd gofynnol yr adnoddau hynny ar gyfer y dulliau gweithio ar gyfer y canlynol:

- deunyddiau a chydrannau
- offer a chyfarpar

Lleihau'r risg o ddifrod**

P4 cydymffurfio â gweithdrefnau'r sefydliad i leihau'r risg o ddifrod i'r gwaith a'r ardal o'i gwmpas drwy:

- gymryd camau perthnasol i ddiogelu'r mannau gwaith rhag difrod damweiniol neu anfwriadol
- gweithio gydag ymwybyddiaeth o'r amgylchedd mewn cysylltiad â galwedigaethau eraill
- cadw'r man gwaith yn lân ac yn daclus

Paratoi a gosod cladin a deunyddiau toi addurniadol wedi'u gwneud o blwm a metel caled sy'n cael eu cynnal yn llawn

- gwaredu gwastraff yn unol â'r ddeddfwriaeth gyfredol

Bodloni gofynion y contract**

P5 cydymffurfio â gwybodaeth y contract i paratoi a gosod cladin a deunyddiau toi addurniadol wedi'u gwneud o blwm neu fetel caled sy'n cael eu cynnal yn llawn yn effeithlon yn unol â'r fanyleb ofynnol drwy wneud y canlynol:

- dangos sgiliau gwaith i wneud y canlynol:
 - tîrfesur
 - mesur
 - gosod allan
 - marcio allan
 - torri
 - saernïo
 - uniadu
 - lleoli
 - diogelu
 - gorffeniad
- defnyddio a chynnal a chadw offer llaw, offer pŵer, offer weldio a sodro a chyfarpar ategol
- cynnal arolygon cychwynnol i benderfynu ar y canlynol:
 - deunyddiau presennol
 - cyflwr presennol:
 - dirywiad neu ddifrod ac achosion hynny
 - gwaith atgyweirio blaenorol
 - dulliau gweithio
 - nifer ac ansawdd yr adnoddau
- paratoi a gosod cladin neu ddeunyddiau toi addurniadol wedi'u gwneud o blwm neu fetel caled sy'n cael eu cefnogi'n llawn, gan gynnwys gorchuddion a deunyddiau atal hindreuliad, yn unol â'r cyfarwyddiadau gweithio a roddir ar gyfer y canlynol:
 - taprog
 - ceugrwm
 - amgrwm
 - segmentiedig
- paratoi a gosod gorchuddion a deunyddiau atal hindreuliad plwm neu fetel caled wedi'u cynnal yn llawn yn unol â'r cyfarwyddiadau gweithio ar arwynebau to ac ategweithiau ar gyfer y canlynol:
 - ffasgiau

Paratoi a gosod cladin a deunyddiau toi addurniadol wedi'u gwneud o blwm a metel caled sy'n cael eu cynnal yn llawn

-
- soffitiau
 - cornisiau
 - parapetau
 - gwteri
- cyfathrebu'r asesiad o'r problemau, y diffygion a'r gwaith atgyweirio sy'n ofynnol, er mwyn i grefftwyr, cleientiaid a rhanddeiliaid eraill ei ddeall yn hawdd

Amser a neilltuwyd**

P6 cwblhau'r gwaith o fewn yr amser a amcangyfrifwyd ac a neilltuwyd, gan ystyried yr amodau hinsawdd, yn unol â gweithdrefnau'r sefydliad, y rhaglen waith ac i ddiwallu anghenion galwedigaethau eraill a/neu'r cleient

Gwybodaeth a dealltwriaeth

Mae angen i chi wybod a deall:

P1 Dehongli gwybodaeth**

K1 pam mae gweithdrefnau'r sefydliad wedi cael eu datblygu a sut maent yn cael eu rhoi ar waith

K2 mathau o wybodaeth, beth yw eu ffynhonnell a sut i'w dehongli mewn perthynas â:

- lluniadau
- manylebau
- rhestrau
- datganiadau dull
- asesiadau risg
- gwybodaeth gweithgynhyrchwyr a chyflenwyr
- gwybodaeth gytundebol
- deddfwriaeth, rheoliadau, canllawiau swyddogol a thrwyddedau cyfredol, gan gynnwys adeiladau rhestredig a henebion cofrestredig, ond heb fod yn gyfyngedig iddynt
- cynlluniau ac adroddiadau cadwraeth
- cyfarwyddiadau llafar, ysgrifenedig neu electronig

K3 pwysigrwydd gweithdrefnau sefydliadol o ran datrys problemau â gwybodaeth a pham mae'n bwysig eu dilyn

K4 gwybodaeth am ddeddfwriaeth berthnasol, gyfredol, canllawiau swyddogol a gofynion penodol i safle a sut mae'n cael ei rhoi ar waith

P2 Arferion gwaith diogel

K5 sut dylid ymateb i argyfyngau yn unol ag awdurdodiad y sefydliad a sgiliau personol o ran y canlynol:

- tanau a'r mathau o gyfarpar diffodd tân a sut a phryd y cânt eu defnyddio o ran dŵr, CO₂, ewyn a phowdr
- gollyngiadau ac anafiadau
- argyfyngau sy'n ymwneud â gweithgareddau galwedigaethol
- nodi ac adrodd am sylweddau peryglus gan gynnwys deunyddiau sy'n cynnwys asbestos a charbonad plwm, ond heb fod yn gyfyngedig i hynny

K6 y gweithdrefnau diogelwch sefydliadol a phenodol i safle ar gyfer offer, peiriannau a chyfarpar mewn perthynas â'r canlynol:

- safle
- gweithle

Paratoi a gosod cladin a deunyddiau toi addurniadol wedi'u gwneud o blwm a metel caled sy'n cael eu cynnal yn llawn

- cerbydau
- cwmni
- gweithwyr
- cleientiaid
- y cyhoedd

K7 yn gwybod sut mae rhoi gwybod am risgiau a pheryglon a nodwyd gan y canlynol:

- dulliau gweithio
- asesiadau risg
- asesiad personol
- gwybodaeth dechnegol gwneuthurwyr
- rheoliadau statudol
- canllawiau swyddogol
- Rheoli Sylweddau Peryglus i Iechyd (COSHH)

K8 y gweithdrefnau ar gyfer adrodd am ddamweiniau a phwy sy'n gyfrifol am wneud hynny

K9 pam, pryd a sut y dylid defnyddio'r cyfarpar rheoli iechyd a diogelwch a nodir gan egwyddorion atal mewn perthynas â'r canlynol:

- mesurau diogelu ar y cyd
- cyfarpar diogelu personol (PPE)
- cyfarpar diogelu anadlol (RPE)
- awyru lleol sy'n gwacáu mygdarth (LEV)

K10 sut mae cydymffurfio ag arferion gwaith sy'n amgylcheddol gyfrifol er mwyn bodloni'r ddeddfwriaeth gyfredol a chanllawiau swyddogol wrth ddelio â damweiniau posibl, peryglon i iechyd a'r amgylchedd wrth weithio yn y gweithle mewn perthynas â'r canlynol:

- lleoedd cyfyng
- gweithio mewn mannau uchel
- offer, peiriannau a chyfarpar
- deunyddiau a sylweddau
- symud a storio deunyddiau drwy eu codi a'u cario a defnyddio cyfarpar codi mecanyddol

P3 Dewis adnoddau

K11 pam mae nodweddion, ansawdd, defnydd, cynaliadwyedd, addasrwydd, cyfyngiadau a diffygion sy'n gysylltiedig â'r adnoddau yn bwysig, a sut dylid rhoi gwybod am ddiffygion

K12 pam y dylid mabwysiadu arferion gwaith a deunyddiau cynaliadwy a moesegol

K13 y gweithdrefnau sefydliadol ar gyfer dewis adnoddau, pam maen nhw wedi cael eu datblygu a sut mae eu defnyddio

K14 sut mae cadarnhau bod yr adnoddau a'r deunyddiau'n cydymffurfio â'r fanyleb

K15 sut dylid defnyddio'r adnoddau a sut mae rhoi gwybod am unrhyw broblemau sy'n gysylltiedig â'r adnoddau ynglŷn â'r canlynol:

Paratoi a gosod cladin a deunyddiau toi addurniadol wedi'u gwneud o blwm a metel caled sy'n cael eu cynnal yn llawn

- plwm, metel caled, haenau gwaelodol, fentiau, gosodiadau, ffitiadau ac eitemau ategol
- offer llaw, offer pŵer, offer weldio a sodro a chyfarpar ategol
- cyfarpar syrfeo:
 - tâp mesur
 - pren mesurydd graddfa
- offer digidol ar gyfer cofnodi ac adrodd:
 - camera
 - labeli

K16 sut mae nodi ac adrodd ar y peryglon sy'n gysylltiedig â'r adnoddau a'r dulliau gweithio a sut maent yn cael eu rheoli mewn perthynas â datganiadau dull ac asesiadau risg

K17 dulliau o gyfrifo niferoedd, hyd, arwynebedd a gwastraff sy'n gysylltiedig â'r dull a'r weithdrefn ar gyfer paratoi a gosod cladin a deunyddiau toi addurniadol wedi'u gwneud o blwm neu fetel caled sy'n cael eu cynnal yn llawn

P4 Lleihau'r risg o ddifrod

K18 sut mae diogelu gwaith a'r ardal o'i gwmpas rhag difrod a phwrpas diogelu rhag gweithgareddau cyffredinol yn y gweithle, gweithrediadau eraill a thywydd garw a sut mae lleihau difrod

K19 pa mor bwysig yw gwaredu gwastraff yn ddiogel, a sut mae gwneud hynny, yn unol â'r canlynol:

- cyfrifoldebau amgylcheddol
- gweithdrefnau'r sefydliad
- gwybodaeth gwneuthurwyr
- gwybodaeth cyflenwyr
- rheoliadau statudol
- canllawiau swyddogol

K20 pam mae'n bwysig cynnal ardal waith ddiogel, glir a thaclus

P5 Bodloni manyleb y contract

K21 sut mae'r dulliau gweithio i fodloni'r fanyleb yn cael eu cyflawni a sut mae problemau'n cael eu nodi a'u hadrodd drwy ddefnyddio gwybodaeth ar gyfer arferion, gweithdrefnau a sgiliau gwaith diogel, iach ac amgylcheddol sy'n ymwneud â'r canlynol:

- pam fod angen cynnal arolygon cychwynnol i benderfynu ar y canlynol:
 - deunyddiau presennol
 - cyflwr presennol:
 - dirywiad neu ddifrod ac achosion hynny

Paratoi a gosod cladin a deunyddiau toi addurniadol wedi'u gwneud o blwm a metel caled sy'n cael eu cynnal yn llawn

- gwaith atgyweirio blaenorol
- dulliau gweithio
- nifer ac ansawdd yr adnoddau
- pam ei bod yn bwysig cyfathrebu'n glir â chrefftwyr, cleientiaid a rhanddeiliaid eraill
- pam ei bod yn bwysig nodi difrod a dirywiad a'r achosion dros hynny
- pam ei bod yn bwysig nodi a chyfrifo pwysau metelau amrywiol mewn perthynas â'r canlynol:
 - trwch y deunydd o'i gymharu â'i gapasiti i gynnal llwyth
 - trwch a dulliau uniadu
- sut mae nodi a chyfrifo pwysau metelau amrywiol a rhoi gwybod am unrhyw broblemau, gan gynnig awgrymiadau ar ddatrysiadau lle bo hynny'n berthnasol
- pam ei bod yn bwysig paratoi a gosod metelau'n ddiogel, gan gyfeirio'n benodol at y canlynol:
 - gronynnau
 - mygdarth
 - plwm
- pam ei bod yn bwysig cydnabod priodweddau cynaliadwy plwm a metelau caled eraill, fel:
 - copr
 - sinc
 - alwminiwm
 - dur gwrthstaen
 - dur galfanedig
- sut mae nodi ac adrodd am unrhyw beth sydd o'i le ar yr isadeiledd a chysylltau'r to
- sut mae nodi a gosod systemau awyru
- sut mae gosod is-haen os oes angen
- sut mae paratoi a gosod cladin a deunyddiau toi addurniadol wedi'u gwneud o blwm neu fetel caled sy'n cael eu cynnal yn llawn i fod yn:
 - taprog
 - ceugrwm
 - amgrwm
 - proffiliau wedi'u segmentu:
 - meindyrau
 - cromenni
 - cwpola

Paratoi a gosod cladin a deunyddiau toi addurniadol wedi'u gwneud o blwm a metel caled sy'n cael eu cynnal yn llawn

- strwythurau pontydd baril
- sut mae gosod gorchuddion a deunyddiau atal hindreuliad plwm neu fetel caled wedi'u cynnal yn llawn ar arwynebau to ac ategweithiau ar gyfer y canlynol:
 - ffasgiau
 - soffitiau,
 - cornisiau
 - parapetau
 - gwteri
- sut mae gosod allan a marcio allan toeau a chladin
- sut mae paratoi a saernïo plwm neu fetel caled (torri i'r hyd a'r proffil iawn)
- sut mae uno plwm neu fetel caled a gorffen eu hyd a'u lled
- pam ei bod yn bwysig sicrhau cyfanrwydd uniadau, gosodiadau ac awyru
- sut mae dilysu ffyrdd priodol o wneud y gwaith
- pam ei bod yn bwysig nodi arwynebeddau sensitif, megis:
 - toeau gwellt
 - ffenestri:
 - dormer
 - plwm
 - organau eglwysi
- pam ei bod yn bwysig cynnal treftadaeth a chyfanrwydd archaeolegol
- pam ei bod yn bwysig cynnal egwyddorion ymyrraeth sylfaenol a newidiadau gwrthdroadwy
- pam ei bod yn bwysig rhoi'r gorau i weithio pan fyddwch chi'n dechrau dyfalu a rhoi gwybod am eich canfyddiadau
- pam fod angen cofnodi gwaith a wneir (mewn fformat ysgrifenedig a digidol)
- pam mae'n bwysig adnabod a rhoi gwybod am blanhigion ac anifeiliaid sydd mewn perygl ac wedi'u gwarchod
- pam mae'n bwysig symud deunyddiau sydd wedi dirywio a deunyddiau amhriodol
- pam mae angen cynnal strwythurau presennol a chanlyniadau diffyg gwaith cynnal a chadw
- pam mae angen integreiddio cydrannau neu orffeniadau adeiladol sy'n bodoli eisoes a rhai newydd
- graddau'r adeilad rhestredig a pha ganiatâd sydd ei angen, a'r cyfyngiadau o ran y gwaith a ganiateir
- sut i storio ffabrigau, deunyddiau a chydrannau strwythurol y gellir eu hachub
- sut i ddefnyddio pob math o offer llaw, offer pŵer a chyfarpar ategol
- sut a pham mae angen i'r gweithiwr sicrhau bod yr holl offer llaw, offer pŵer, offer weldio a sodro plwm a chyfarpar ategol yn cael eu cynnal a'u cadw
- sut mae defnyddio offer weldio a sodro plwm yn ddiogel a deall gweithdrefnau gwaith poeth
- sut mae gweithio mewn mannau uchel gan ddefnyddio cyfarpar mynediad

Paratoi a gosod cladin a deunyddiau toi addurniadol wedi'u gwneud o blwm a metel caled sy'n cael eu cynnal yn llawn

- perthnasedd asesiad o arwyddocâd
 - sut mae nodi gofynion penodol ar gyfer y canlynol:
 - strwythurau o ddiddordeb arbennig
 - adeiladwaith traddodiadol
 - adeiladau anodd eu trin
 - arwyddocâd hanesyddol
- sut mae gweithio gyda pheiriannau ac offer, o'u cwmpas ac yn agos iawn atynt

K22 gweithdrefnau'r sefydliad o ran ymddygiad ar y safle, a chydabod a sicrhau tegwch, cynhwysiant a pharch o fewn yr amgylchedd gwaith, a sut i roi sylw i ymddygiad amhriodol ar y safle a rhoi gwybod amdano

K23 pwysigrwydd dulliau gweithio, cysylltiadau rhyngbersonol a chyfathrebu ac anghenion galwedigaethau eraill sy'n gysylltiedig â pharatoi a gosod cladin a deunyddiau toi addurniadol wedi'u gwneud o blwm neu fetel caled sy'n cael eu cefnogi'n llawn

P6 Amser a neilltuwyd

K24 y rhaglen ar gyfer gwneud y gwaith, gan gynnwys yr amser a amcangyfrifwyd ac a neilltuwyd, a pham y dylid cadw at derfynau amser neu roi gwybod os ydych yn debygol o fethu cadw atynt

K25 y mathau o siartiau cynnydd, amserlenni ac amseroedd a amcangyfrifwyd, a gweithdrefnau'r sefydliad ar gyfer rhoi gwybod am amgylchiadau a fydd yn effeithio ar y rhaglen waith

Datblygwyd gan	Construction Skills
Dyddiad cymeradwyo	30 Meh 2022
Dyddiad Adolygu Dangosol	30 Meh 2027
Dilysrwydd	Ar hyn o bryd
Statws	Gwreiddiol
Sefydliad cychwynnol	CITB
RCU gwreiddiol	COSVR687
Galwedigaethau perthnasol	Toi, Toi gyda Llechi a Theils
Cyfres/Set	Sgiliau Treftadaeth (Adeiladu)
Geiriau Allweddol	Sgiliau Treftadaeth; Meindyrau; Cromenni; Cwpola; Pont faril; Plwm; Metel caled